

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Valja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 252. — ŠTEV. 252.

NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 26, 1932. — SREDA, 26. OKTOBRA 1932

VOLUME XL. — LETNIK XL.

“REPUBLIKANSKA MOKRAŠKA PLANKA—PREVARA”

DAVEK NA DOBRO PIVO BI PRIKRAJŠAL RAKETIRJE ZA 300 MILIJONOV DOLARJEV

Demokratski predsedniški kandidat je očital republikancem uničevanje, obotavljanje, prevaro in obup. — V dvorani v Baltimore ga je poslušalo nad petnajst tisoč oseb. — Histerija republikanskega vodstva ne more v zadnjem hipu premotiti ameriškega naroda.

BALTIMORE, Md., 25. oktobra. — Newyorški governor Roosevelt je zaključil svoje agitacijsko potovanje po zapadnih in južnih državah z velikim govorom v tem mestu. Govoril je o štirih “apokaliptičnih jezdecih” sedanje republikanske administracije, katere je nazval: uničevanje, obotavljanje, prevaro in obup.

Zborovanje se je vršilo v orožarni petega marylandskega miličnega polka, in navzočih je bilo najmanj petnajst tisoč ljudi. Ze dve uri prej, predno je začel Roosevelt govoriti, je bila orožarna nabito polna.

Ko se je pojavil na govorniškem odru, so mu poslušalci priredili burno ovacijo.

Roosevelt je takoj začel udrihati po republikancih ter ugotovil, da ne more nobena histerija republikanskega vodstva zavesti v enajsti uri ameriških volilcev. Narod je že odločil. Narod je do grla sit slabega republikanskega gospodarstva in hoče ubrati novo pot.

Nato je obdolžil vladu, da je podpirala špekulacijo. Ljudje so začeli špekulirati, ker jim je Hoover pred volitvami leta 1928 z vso verno zatrdjeval, da Amerika ne bo nikdar več doživela kake finančne ali gospodarske panike ter da se nahaja na pragu večne prosperitete, kakoršne še nikdar ni bilo.

Take in slične obljube so vzbudile v ljudeh strast za šekulacijo, in baš ta strast je imela uničujoče posledice, vsled katerih trpimo že dolga tri leta.

Odločno je napadel tudi visoki tarif, ki so ga uveljavili republikanci. Posledica tega tarifa je, da se je naša tujezemska trgovina zmanjšala za šestdeset odstotkov ter da je nad dvestopetdeset velikih industrijskih tvrdk preselilo svoje tovarne v inozemstvo.

Hooverjeva administracija se je predolgo obotavljala, predno je kaj ukrenila za odpravo nezaposlenosti. Sedaj se je nezaposlenost že preveč razpasla.

Nad enajst milijonov delazmožnih ljudi je brez dela in zaslužka.

Trditev, da republikanska stranka slepi narod, je utemeljil Roosevelt s sledečimi besedami: —

— Dočim ni ničesar tako jasnega kot je demokratska planka glede prohibicije in ne more biti nič jasnjšega kot je bilo moje ugotovilo v sprejemnem govoru, je republikanska narodna konvencija sprejela v svojo platformo planko, ki se prikazuje mokračem kot mokra, suhačem pa kot suha. Republikanski predsedniški kandidat je hotel to popraviti, pa je ustvaril še večjo zmedo.

— Gospod Hoover se je zavzel za črtanje osemnajstega amendmenta z gotovimi pridržki, seveda. Vse je bilo dobro, dokler se ni oglasil republikanski kandidat za podpredsedniško mesto. On namreč prav nič ne prikriva dejstva, da je navdušen suhač. Kje so torej v tem pogledu republikanci?

— Sedaj pa še nekaj o pivu. Jaz sem za izpremembo Volsteadove postave. Državam naj bo dovoljeno izdelovati in prodajati dobro pivo. Na ta način bo dobila zvezna blagajna vsako leto najmanj

Drzno prerokovanje Benita Mussolinija

UPOR NA FILIPINIH

Boji so dva dni prenehali. — Ubitih je bilo 35 Morov. — Med mrtvimi je tudi nekaj žena in otrok.

Joblo, Filipinski otoki, 25. okt. V zadnjih bojih s Sulu uporniki so filipinski vojniki našli 35 mrtvih Morov, med njimi osem žena in otrok. Boji so bili dva dni ustavljeni, da so pokopali mrtve upornike. Žene in otroci so bili ubiti, ker niso hoteli zapustiti svojih domov. Sedem mrtvih otrok je bilo v eni hiši.

9. oktobra so uporniki iz zasebe napadli četo filipinskih vojakov, od katerih jih je bilo deset ubitih. Vsega skupaj je bilo do sedaj ubitih nad 80 Morov.

ZRAČNA ZVEZA MED JAPONSKO IN MANČUKUO

Zaradi roparjev so aeroplani vedno napolnjeni. Tokio bo zvezan z zračnim prometom z Čangčunom.

Čangčun, Mandžurija, 25. okt. Med drugimi načrti, ki jih namerava izvršiti Mančukuo država, je zračna potniška zveza med Čangčunom in Tokio.

To zračno progo, ki oskrbuje razdaljo okoli 1000 milj, bo opravljala japonska zračna prevozna družba, ki oskrbuje promet med Japonsko in Singišu na Mandžurski meji in Dairenom. Polet iz Čangčuna v Tokio bo trajal štiriinajst ur in se bo med potom aeroplan tudi ustavljal. V sedanjih razmerah rabi potnik iz Čangčuna v Tokio po železnici in z ladjo pet dni, ali skoro toliko kot bi hotel prepeljati preko Pacifika.

Za ta promet bodo rabili Fokkerjeve aeroplane. Vsak dan bo iz vsakega mesta odpeljal en aeroplan ob šestih zjutraj. Mančukuo vlada pričakuje, da bo s to zračno črto mogoče pričeti še pred nastopom zime.

Sedanji japonski privatni aeroplani, ki vozijo med Dairen, Mukden, Čangčun, Harbin in Tsitsihar, so skoro vedno napolnjeni z japonskimi častniki, vsled česar civilisti ne morejo dobiti prostora. Vseled neprestanih roparskih napadov na vlake zadnje mesece se potniki mnogo rajši poslužujejo zračnega prevoza.

tristo milijonov dolarjev, ki se sedaj stekajo v žep butlegarjev in raketirjev.

— Republikanci so s svojo zavojeno politiko ustvarili sedanje nevzdržne razmere. Narod se ne bo več pustil voditi za nos in ve, kako se bo lotil položaja. Narod se ne bo dal terorizirati od sebičnih delodajalcev, ki plaše volilce, da jih bodo odpustili iz službe, če ne bodo glasovali za republikance.

To so zadnji napori, ki pa ne bodo dovedli do željenega cilja. Narod je prišel do zaključka, da je treba ubrati drugačno pot.

PAPEN NOČE CESARSTVA

Kanceler pravi, da noče cesarstva, da pa tudi ne mara tujih groženj. — Problem je samo nemški.

Berlin, Nemčija, 25. oktobra. Kanceler Franz von Papen je odločno zanikal, da bi bil namen njegove vlade obnoviti staro nemško cesarstvo.

— Rešiti imamo mnogo problemov, — je rekel kanceler, — in smo veseli, da nam ni treba razpravljati o izpremembi vlade. To vprašanje sedaj ni na dnevnem redu.

Von Papen je izrazil veliko užaljenje vsled poročila inozemskih časopisov, ki so grozili Nemčiji, da bodo zavezniki napeli vezi versailleske pogodbe okoli Nemčije, ako bo poskušala obnoviti nemško cesarstvo pod žezlom prince Friderika Viljema.

— Pustiti ne maram nobenega dvoma, — je rekel von Papen, — da nikdar ne bomo priznali pravice tujih narodov, da določajo, kakšno vlado je najbolj primeren za Nemčijo. Samo nemški narod ima pravico odločevati o tem.

DELAVKA POLJUBILA MUSSOLINIJA

Turin, Italija, 25. oktobra. Benito Mussolini je dobil poljub dekleta, ki ga dosedaj ni še nikdar videl, v znak dobre volje prebivalcev Turina, ki je bil vedno središče socijalistov in protifašistov.

V neki tovarni čokolade, katero je Mussolini obiskal, je stopila predenj debela delavka in ga je poljubila na lice. Nato pa so prihiteli druga dekleta in so njegove žepne napolnile s čokolado.

Nato je Mussolini imel na delavce v tovarni nagovor in je med tem jedel čokolado.

Zvečer pred svojim odhodom je bil gost prestolonaslednika prince Humberta in njegove soproge.

NAJVEČJI PARNIK BO SPOVLJEN

Pariz, Francija, 25. oktobra. Prihodnjo soboto bo splovljen v ladjedelnici v St. Nazaire največji parnik na svetu “Normandie”, ki je last Francoske proge.

Novi morski velikan ima 73.000 ton in bo vozil med Havre in New Yorkom. Njegova hitrost bo znašala okoli 30 vozlov na uro in bo najhitrejši parnik ter bo prevozil Atlantik v štirih dneh. Novi parnik ima 13.000 ton več kot največji dosedanj parnik.

ZMEŠNJAVE V ROMUNIJ

Gospa Lupescu je bila izgnana. — Politični pristiski v kralja, da se spravi s princeso Heleno.

Buenos Aires, Argentina, 25. oktobra. — Gospa Magda Lupescu, s katero je živel romunski kralj v izgnanstvu v Franciji, je prišla v Buenos Aires na parniku Neptunia. Potovala je v tretjem razredu pod imenom Elisa Lupescu.

Dunaj, Avstrija, 25. oktobra. Poročila, da sta se kralj Karol in princesa Helena sporazumela, dobivajo večjo verjetnost vsled poročila, da je gospa Lupescu odpotovala v Argentino. Poročila iz Bukarešte pravijo, da je kralj Karol prosil svojo ločeno ženo, da naj ločitev prekliče in naj postavi bodočnost sina Mihaela nad vse drugo.

Princesa je zahtevala, da je gospa Lupescu za vedno izgnana iz Karolovega življenja. Ker je bilo naznanjeno, da je gospa Lupescu prišla v Buenos Aires, se domneva, da je Karol vedel, kaj bo princesa Helena od njega zahtevala, zato je gospo Lupescu že prej poslal iz dežele.

Bukarešta, Rumunska, 25. okt. Ob priliki enajstega rojstnega dne prestolonaslednika prince Mihaela, prijatelji kralja Karola in princese Helene ne upajo, da bi med njima prišlo do sprave. Od kar je v nedeljo princesa Helena prišla v Bukarešto, se še ni setala s kraljem Karolom. Takoj pri svojem prihodu v Bukarešto se je naselila v svoji palači na drugem koncu mesta od kraljeve palače.

V glavnem mestu zatrjuje politična policija, da gospa Lupescu ni odpotovala v Argentino, temveč, da se še vedno nahaja na Rumunskem. Policija pravi, da ni nič nemogoče, da je ravno takajenska, s istim imenom in rdečih las prišla s parnikom Neptunia v Buenos Aires. Ime Lupescu je zelo navadno na Rumunskem.

Kadarkoli pride princesa Helena na Rumunsko, so takoj, zlasti vsled pritiska vladnih krogov, razširjene govorice, da se bosta Karol in Helena spravila. Dr. Julius Maniu, ki je pred enim tednom prevzel ministristvo, je to storil pod pogojem, da kralj Karol zopet obnovi svoje zakonske odnose s princeso Heleno. Maniu se je o tem posvetoval s kraljem in princeso Heleno.

Prine Mihael se nahaja na gradu Sinaia in se bo pripeljal v Bukarešto, da prejme za svoj rojstni dan darila, ki mu jih je prinesla iz Anglije njegova mati.

Prine Mihael bo uradno obhajal svoj rojstni dan 8. novembra na dan svojega godu.

UMRL VSLED RAZBUR- JENJA

Ko je stopil večeraj bivši newyorški Alfred E. Smith v orožarno 113. polka v Newarku in je bil sprejet s silnim ploskanjem, je omahnil 31-letni William Spray s svojega sedeža ter nepremično obležal. Policijani zdravnik je ugotovil, da ga je zadela od razburjenja kap.

ITALIJA NAJ POSTANE VODITELJICA CIVILIZACIJE

TURIN, Italija, 25. oktobra. — Predsednik Mussolini je bil deležen največjega sprejema v svoji politični karjeri. Najveličastnejša je bila vojaška parada, ki je bila dolga šest milj. Sedeč na iskrem konju v črni fašistični srajci je gledal, ko je koralo mimo njega 25.000 vojakov. V paradi je bilo zastopano vse vojaštvo: na motornih kolesih, infanterija, tanki, artilerija, kavalerija in barseljeri. Nad mestom je letalo 200 vojaških aeroplanov. Po ulicah je bilo najmanj 200.000 ljudi. Vsi vojaki so nosili vojaško obleko brez odlikovanj. Infanterija je imela nove jeklene čelade po nemškem vzorcu.

ARMADA GLADNIH NA POHODU

Armada brezposelnih se bliža Londonu. — Zahtevajo brezplačno premož in čevlje ter mleko za otroke.

London, Anglija, 25. oktobra. Dvatisoč brezposelnih mož in žena je v deževnem vremenu na potu v London. Njihovi zastopniki so se zglasili pri mestnem zastopstvu in so zahtevali brezplačen premož in čevlje ter mleko za otroke.

Mestni svet so tudi prosili, da pripravi stanovanja za prihajajočo armado lačnih, ki bodo prišli v London v četrtek in bodo zahtevali večjo državno podporo za brezposelne. V poslanski zbornici bodo tudi zahtevali, da se zniža najemina za 25 odstotkov.

Eden izmed petih odposlancev je rekel, da jim mestni svet ni ničesar obljubil. Nek mestni svetovalec je rekel, da ni nobenega upanja, da bi moglo mesto ustreziti željam brezposelnih.

Ko je pod močno stražo imel mestni svet sejo, je čakalo več brezposelnih, da bi predložili svoje zahteve, toda samo pet jih je bilo izbranih, drugi pa so bili pogrnani iz poslopja na dež.

Po mestih, skozi katere so šli brezposelni iz Škotke, Walesa in drugih krajev Anglije, ni bilo nikakih izgrediv. Po mestih so delavske organizacije večinoma preskrbele brezposelne s hrano in prenočiščem. Večinoma se jim je po mestih pridružilo še več brezposelnih.

Mesto Hitehin je pogostilo nad 200 delavcev iz Yorkshire, Leicestershire in Derbyshire, ki so prišli iz Bedforda. S seboj so nosili zastave z napisi: — Nočemo stradati v molku, — in — Doli z narodno vlado!

London, Anglija, 25. oktobra. V četrtek, ko pride glavna armada brezposelnih v London, bo poslanski zbornici predložena prošnja z milijon podpisov.

Narodna organizacija brezposelnih je izdala na vse delavce oklice ki se med drugim glasi: — Udeležni ste pri največjem korakanju, ki ga je kdaj vprizorila ta dežela. To ni piknik. To je važni del boja celega delavskega razreda proti stradanju.

— S tem, da ste v teh vrstah, pokažete, da se zavedate, da je potreben ta boj, ako hočemo dose-

Predno je Mussolini nadzoroval parado je šel v tovarno za motorje “Fiat”, kjer je nagovoril 25.000 delavcev.

— To je samo prvo desetletje fašizma, — je rekel Mussolini. — In bo še najmanj devetdeset let. Ako trpimo vsled današnjih razmer, ni stališče Italije nič slabše kot stališče drugih držav. Nikjer na svetu ni države, ki stori toliko za svoj narod, kot stori fašizem.

V svojem govoru je pozval vse delavce, da se pridružijo fašistovski stranki.

Milan, Italija, 25. oktobra. — Danes se je zbralo na trgu pred katedralo nad pol milijona ljudi, in govoril jim je Mussolini ter dejal, da se bo Italija borila proti slehernemu, ki jo bo skušal ovirati v njenih naporih, da postane voditeljica civilizacije kakor je bil svoječasno Rim.

Nadalje je prerokoval italijanski ministrski predsednik, da se bo v teku enega desetletja vsa Evropa pofašistila. V teku enega stoletja pa bo Italija zopet prevzela vodstvo nad civilizacijo.

Namignil je tudi, da bodo nasprotniki fašizma, ki se nahajajo v izgnanstvu, pomiloščeni, kakor hitro bo minila proslava desete obletnice pohoda proti Rimu. Tako pomiloščenje pa nikakor ni znamenje slabosti fašistične vlade, pač pa ravno nasprotno — to je znamenje njene moči.

Ministrski predsednik je otvoril veliko cesto za avtomobile, ki veže Turin z Milanom.

Dospel je točno ob določenem času, dasi je njegov avtomobil v Novarri zadržala tisočglava ljudska množica.

Njegov nagovor v tukajšnjem mestu se je završil na predvečer desete obletnice triumfalnega fašističnega pohoda proti Rimu.

Meščani so Mussolinija navdušeno pozdravili. V tem mestu je namreč Mussolini pred desetimi leti zasnoval fašistično vstajo.

Či boljše razmere. Mnogi med vami so bili vojaki in so korakali nekoč po drugih deželah za svoje gospodarje.

Danes korakate proti kapitalističnemu razredu in za delavski razred. Vsi delavci gledajo na vas. Vi ste njihova prednja straža ki koraka proti Londonu, da vržemo pred narodne zastopnike svoje rokavice in izjavimo, da nočemo stradati.

Oklicite tudi pozivljate vse brezposelne, da se obnašajo mirno in s tem pokažete, da hočemo mirnim potom priti do svojih pravic.

